

4 § Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarvio 2021 ja taloussuunnitelma 2022-2023

Kokoomuksen ja RKP:n ryhmäpuheenvuoro

Arja Uusitalo

Mikään ei ole pysyvää paitsi muutos, totesivat jo antiikin kreikkalaiset filosofit 500-400 v. eaa. Tällä hetkellä elämme suurta muutoksen aikaa luonnossa, mutta myös kuntataloudessa, että sosiaali- ja terveydenhuollossa. SoTe toimijoilla on oltava kyky reagoida joustavasti ja kuten myös toimintaa tukevien ja sen osana olevien järjestelmien.

Sosiaali- ja terveydenhuollon menot kattavat kuntien menoista noin puolet. SoTe uudistus tulee vaikuttamaan kuntatalouteen ja asia on käsillä jo seuraavan 4 vuotisen valtuustokauden aikana. Nyt käsittelemme kuntayhtymämme taloutta tälle ajalle. Kuntayhtymän toimintaan kohdistuu monenlaisia paineita tällä hetkellä. Valtuusto ja kunta katsovat asiaa yleensä talouden kautta. Vihta ohjelma edellyttää Karviaiselta 2.3 miljoonan euron menokevennystä vuosille -21 ja -22. Kiitokseksi voi sanoa, että haastavassa tilanteessa 2021 talousarvio vastaa melko hyvin kunnan antamaa raamia, johon on sisällytetty myös 2.32 miljoonan euron lisäsäästötavoite ohjaten Karviasen taloutta ja toimintaa kuntien tarvekioitujen kustannusten keskiarvoa kohden. Jäljelle jää vielä 838 177 euron lisäsäästövaade Karviaiselle vuoden -21 aikana, jota Vihdin kunnan raami edellyttää. Huomioitava on, että esim. tulevia koronakuluja ja ns. mahdollista hoitovelkaa ei ole pyritty arvioimaan tai huomioimaan talousarviossa. Näillä voi olla toteutusmahdollisuuksia heikentävää vaikutusta.

Karviaisen talousarvio -21 on nyt luotu vastaamaan uutta palvelutasosuunnitelmaa. Sen peruseriaatteena on organisaatiouudistuksen kautta mm. asiakaslähtöisillä yksilöllisillä palveluketjuilla, palveluiden integraatiota vahvistamalla, palvelujen painopistettä ennaltaehkäisevämpään ja kuntouttavampaan suuntaan siirtämällä, lähiesimiestyötä vahvistamalla, ja toimintakulttuurin muutoksilla pystyä vastaamaan tämän hetken ja tulevaisuuden palvelutarpeeseen talouden raameissa pysyen. Ajatuksena on ottaa palveluja enenevässä määrin omaksi toiminnaksi ja tehostaa toimintaa digitalisaation tuomien uusien mahdollisuuksien ja toimintapamutosten avulla. Tällä hetkellä ostopalvelut kattavat 52 % Karviaisen oman toiminnan kuluista ja erikoissairaanhoidon huomioiden 70 %. Tekemistä piisaa siis seuraaville vuosille. Tulossa olevat muutokset haastavat myös johdon muutosjohtamiskykyjä, joka näkyy henkilöstökyselyn tuloksissa. Avoimuutta ja läpinäkyvyyttä halutaan lisätä.

Kun tehdään muutoksia toimintatapoihin ja johtamiseen, on erinomaisen tärkeää luoda pätevät mittarit toiminnan muutosten vaikuttavuuden mittaamiseen. Muutosta ei pidä tehdä muutoksen vuoksi perustuen kuvitelmiin sen tehokkuudesta ja vaikuttavuudesta. Esim. digitalisaation vaikutukset tuottavuuteen ovat tutkimusten mukaan olleet huomattavasti odotettua vähäisemmät ja joskus jopa negatiiviset.

Näin ollen jälleen kerran puhun mittaroinnista näissä ympyröissä. Karviaisen toiminnan ja talouden seuranta on ollut toteavaa ja todellakin postuumia seurantaa, ei ennakoivaa ja nopeasti reagoivaa ja esim. karviaisen hallituksen ohjausmahdollisuudet ovat olleet heikot. Nyt kunnanvaltuuston asialistassa pykälässä 4 esiin nostettu asia, että terveyskeskuksen budjetissa ei ole aiemmin huomioitu todellista palvelutarvetta eikä tosiasiallisia henkilöstökustannuksia kertoo paljon. Samaan asiaan liittyy lainaus Talousarviokirja 2021 'karviaisen organisaatiomuutoksen yhteydessä ensi vuoden alussa arvioidaan hoitaja- ja lääkärivastaanotto palvelujen oikeaa määrää suhteessa tarpeeseen'.

Vaikka asiat ovat menneet parempaan suuntaan, mittaroinnin osalta ollaan kuitenkin edelleen heikoilla. Esim. karviaisen toiminnalliset painopisteet, jotka palvelutasosuunnitelma mainitsee, tarvitsisivat rinnalleen

täsmämittarit. Tavoitteet ilman seurantaä voivat jäädä kuolleeksi kirjaimiksi. Myöskin talouden budjetointi ja seuranta pitää saada kvartaaleittain tehdyksi tai jopa kuukausittaiseksi ja mahdollisimman reaaliaikaiseksi, mahdollistaen nopean reagoinnin ja ennakkoinnin ja sisältäen tarkemmat erittelyt kulurakenteesta.

Siitä lähtien kun olen ollut Karviaisen hallituksessa vuodesta 2017 olemme lisänneet henkilöstöä 10-20:llä/vuosi oman toiminnan lisäämiseksi ja laadulliseksi parantamiseksi. Hallituksella ei kuitenkaan ole todellista käsitystä siitä miten lisätty määrä on palvellut palvelun tehostumista, tuottavuutta tai laatua. Henkilöstötuottavuudesta ei ole tietoa. Tämä asia olisi tärkeä sillä henkilöstökustannus on palvelujen oston jälkeen toiseksi suurin kuluerä karviaisessa TA 2021 35 % oman toiminnan kuluista. Muutoksen pitäisi todellisuudessa näkyä myös näiden suhteiden muuttumisena kulurakenteissa ja mielellään myös kuluhallinnassa positiivisesti.

Jatkossa Kokoomus ja RKP haluavat tukea Karviaisen johtoa heidän haastavassa muutos- ja kehitystyössään näiden suuntaviivojen mukaan.

Kokoomus ja RKP hyväksyvät Perusturvakuntayhtymä Karviaisen yhtymähallituksen esityksen v. 21 talousarvioiksi ja taloussunnitelmaksi 2022-2023, mutta edellyttävät kuntayhtymän esittämään valtuustolle mainitunlaisen talousarviomuutoksen.